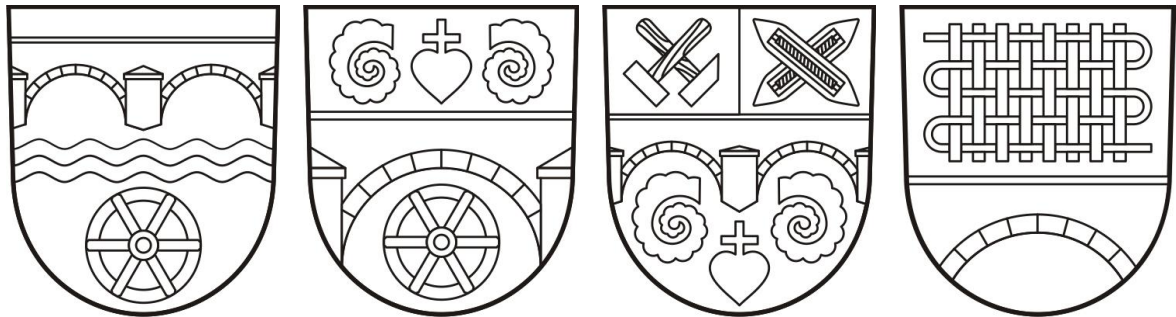

Návrh znaku a vlajky

pro obec

MALÝ

BERANOV

autor:

Mgr. Jan Tejkal

Jan.Tejkal@seznam.cz

<https://znaky-tejkal.webnode.cz>

<http://heraldika.webnode.cz>

Právo na znak a vlajku:

Zákon o obcích (obecní zřízení) v § 34a stanoví, že:

- (1) Obce mohou mít znak a vlajku obce.
- (2) Předseda Poslanecké sněmovny může obci, která nemá znak nebo vlajku obce, na její žádost znak nebo vlajku obce udělit. Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost obce změnit znak nebo vlajku obce.
- (3) Obce a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku obce. Jiné subjekty mohou užívat znak obce jen s jejím souhlasem. K užívání vlajky obce není nutný její souhlas.

Právo užívat znak a vlajku obce uděluje předseda Poslanecké sněmovny na základě doporučení Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu.

Žádosti o udělení znaku a vlajky obce, městyse, nebo města projednává Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, který je součástí Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu, jenž vyslovuje souhlas s návrhy znaků a vlajek obcí.

Evidenci žádostí o udělení znaků a vlajek vede Podvýbor pro heraldiku a vexilologii, jenž současně publikuje informace o nových znacích a vlajkách obcí České republiky v systému REKOS (Registr komunálních symbolů). V tomto systému jsou na základě žádostí samospráv registrovány rovněž historické znaky obcí, městysů a měst.

Tvorba nových obecních symbolů:

Znak a vlajka musí respektovat soubor více či méně pevně stanovených heraldických a vexilologických zásad a musí rovněž vykazovat zřetelný významový vztah k lokalitě, kterou reprezentují.

Mezi relevantní tématické okruhy pro tvorbu znaku patří například konstituce tzv. mluvícího znamení (vyjádření názvu obce), reflexe historické pečetní či razítkové symboliky obce, vyjádření patrona obce, odkaz na význačné události nebo pověsti a mýty v dějinách obce, připomenutí erbovních motivů někdejších feudálních majitelů obce či panství, poukaz na specifické historické či současné řemeslné a jiné pracovní aktivity obyvatel obce, nebo vykreslení určitého relevantního přírodního motivu krajiny, do níž je obec zasazena.

Vlajka obce by měla odpovídat podobě či symbolice znaku obce. Jednou z možností je konstituce geometricky koncipované vlajky ve formě kombinace horizontálních či vertikálních pruhů a případně dalších geometrických obrazců, barevně odvozených ze znakových tinktur a doplněných fakultativně o některé relevantní znakové figury pro zdůraznění neopakovatelnosti každé vlajky. Často - a zejména u lokalit bez městského statutu, kde vzniká vlajka současně se znakem - se přistupuje rovněž k tzv. opakování znaku, což znamená, že vlajka obce má stejnou či velmi podobnou figurální kompozici jako obecní znak.

Znak obce:

Archivní průzkum nepotvrdil existenci vlastního pečetního znamení obce Malý Beranov v období před konstitucí obecního zřízení. Malý Beranov totiž tehdy figuroval jako osada obce Velký Beranov a archivní fondy z 1.poloviny 19.století, u nichž lze předpokládat přítomnost otisků pečeti, tedy logicky dokládají pouze existenci pečeti Velkého Beranova.

Platí to o Indikačních skicách Stablního katastru z roku 1835 v Moravském zemském archivu v Brně, v nichž spatřujeme otisky černou barvou na kartónový podklad pořízené jednak vrchnostenskou pečetí statku Velký Beranov se zjednodušeným erbem jeho tehdejších majitelů (tj. knížecí rodiny Palmů) a jednak pečetí obce Velký Beranov, nejspíše s vyobrazením sv.Anny, patronky beranovské kaple.

Z uvedeného vyplývá, že nejsou doloženy historické sfragistické zdroje s obecní symbolikou, kterou by bylo možné převzít do nového znaku obce, a návrh znaku obce tak počítá výhradně s figurami, které vystihují nejvýraznější historicko-geografické motivy obce, mezi které patří především ...

... historické využívání vodní síly řeky Jihlavy v místech dnešní obce reprezentované řadou technických provozů od mlýna, přes hornické úpravny, hamr, pilu či papírnu, až po textilní továrnu, jejímž nejstarším objektem byl mlýn s přádelnou.

... historické dolování stříbra v blízkosti dnešní obce Malý Beranov od 16.století, kdy se uvádějí doly u Beranova nazývané Doly Boží pomoci a tvořené dvěma povrchovými jámami a štolou sv. Jiří.

... poloha obce na křižovatce historických cest z města Jihlavy podél řeky Jihlavy směrem na východ, poblíž mostu přes řeku, který dal dnešnímu Malému Beranovu jeho původní označení „Beranauer Brück(e)“, resp. „U mostu“.

...historie textilního průmyslu v obci, která se datuje od konce 18. a první poloviny 19.století, kdy byla vedle původního mlýna postupně vystavěna přádelna vlny na vodní pohon a soukenická manufaktura, která se vyvinula do textilního podniku, který kryl 32 % vojenské potřeby sukna v Rakousko-Uhersku.

...kostel Božského Srdce Páně, novodobá výrazná stavební dominanta obce, z let 1938 až 1939.

...současný název obce odvozený od původního jména Beranov patřící původní vsi, která se posléze rozdělila na samostatné obce Velký Beranov a Malý Beranov.

Jaké obecné (tj. z reality převzaté a heraldicky jednoduše a výrazně stylizované) a heroldské (tj. geometrickým dělením štítu konstituované) znakové figury vyjadřují výše uvedené motivy z historie a geografie obce ?

Základní znakovou figurou návrhu znaku obce Malý Beranov je figura mostu s jedním či se dvěma oblouky, která vyjadřuje někdejší název osady „Beranauer Brück(e)“, resp. „U mostu“ a její polohu na křižovatce historických cest, z níž osada obchodně těžila, např. poskytováním přípráže pro formanské vozy do prudkého stoupání cesty směrem k Jihlavě.

V heraldice se takováto figura, která vyjadřuje název obce, označuje jako tzv. mluvící znamení. A stejně tak jako figura mostu odkazuje na starší označení osady, tak figura dvou beraních rohů vyjadřuje zase současné jméno obce odvozené z původního jména vsi Beranov, od níž se Malý Beranov odloučil. Dvěma jednoduše a schématicky znázorněným beraním rohům je v návrhu znaku dána přednost před zobrazením hlavy berana, která je již přítomna ve znaku obce Velký Beranov z roku 2008, nebo před zobrazením celého berana, který by ve znaku „zabíral“ příliš mnoho prostoru a neumožnil by kombinaci mluvícího znamení s dalšími figurami, které vyjadřují bohatou historii obce. Beraní rohy jsou také v kontextu znaků obcí Čech, Moravy a Slezska mnohem méně uplatněnou figurou ve srovnání s figurou berana či beránka.

Základní znakovou figuru mostu pak variantně dále doplňují heraldská figura vlnitého břevna (řeka Jihlava), obecná figura tzv. mokrého mlýnského kola (historické využití vodní síly pro průmyslové provozy v obci), figura srdce završeného křížkem (kostel Božského Srdce Páně), figura obrácených hornických kladiv (historické dolování stříbra v okolí obce) a konečně figura dvojice tkalcovských člunků či figura tkalcovské osnovy s nitěmi a útkem (někdejší textilní výroba v obci).

Heraldická pravidla o barvách a kovech:

Při realizaci návrhu znaku lze postupovat tak, že se jednotlivé varianty návrhu znaku od sebe liší kromě kompozičního řešení také v barevném provedení. Pokud jde o zvolení barev znaku v obecné rovině, existuje v heraldickém tvarosloví pravidlo o nemožnosti pokládání barvy na barvu a kovu na kov. V klasické komunální heraldice českých zemí hovoříme o šesti základních tinkturách, k nimž posléze přibýly další doplňkové tinktury, kupříkladu tzv. přirozené barvy. Dvě z oněch základních tinktur jsou tzv. kovy - zlatá neboli žlutá a stříbrná neboli bílá, zatímco ostatní - červená, modrá, zelená a černá - patří do kategorie barev. Je tedy možno volit buď kovový štít (resp. kovové pole štítu) a barevné figury, či opačně barevný štít (resp. barevné pole štítu) a figury kovové. V obou případech je přitom vhodné zachovat co nejmenší možný počet tinktur.

V návrhu znaku pro obec Malý Beranov jsou znakové tinktury voleny především s ohledem na vyjádření geografických charakteristik obce. Zelená je barvou venkovské krajiny a stříbrná (bílá) a modrá zase barvami vodního živlu. Kombinace stříbrné a červené, resp. stříbrné, červené a modré pak vystihuje historickou moravskou zemskou příslušnost obce.

Blason neboli popis variant návrhu znaku obce:

Varianta 1:

„Stříbrno-modře vlnitě děleným zúženým vlnitým břevnem modro-stříbrně dělený štít. Nahoře stříbrný volný most do krajů se dvěma oblouky, dole červené mlýnské kolo.“

Varianta 2:

„Stříbrno-zeleně vlnitě děleným zúženým vlnitým břevnem zeleno-stříbrně dělený štít. Nahoře stříbrný volný most do krajů se dvěma oblouky, dole červené mlýnské kolo.“

Varianta 3:

„V modrém štítě stříbrný most s jedním obloukem provázený nahoře stříbrným srdcem završeným křížkem mezi dvěma zlatými beraními rohy, dole zlatým mlýnským kolem.“

Varianta 4:

„Štít červeno-modře dělený mostem s jedním obloukem. Nahoře srdce završené křížkem mezi dvěma beraními rohy, dole mlýnské kolo. Vše stříbrné.“

Varianta 5:

„Štít dělený volným mostem do krajů se dvěma oblouky. Horní pole červeno-modře polcené, vpravo obrácená hornická kladiva, vlevo dva zkřížené tkalcovské člunky. V dolním modrém poli mezi dvěma beraními rohy snížené srdce završené křížkem. Vše stříbrné.“

Varianta 6:

„Štít dělený volným mostem do krajů se dvěma oblouky. Horní pole červeno-zeleně polcené, vpravo obrácená hornická kladiva, vlevo dva zkřížené tkalcovské člunky. V dolním zeleném poli mezi dvěma beraními rohy snížené srdce završené křížkem. Vše stříbrné.“

Varianta 7:

„V modrém štítě nad stříbrným mostem s jedním obloukem zlatá osnova tkaniny tvořená osmi postavenými nitěmi provlečenými útkem.“

Varianta 8:

„Ve štítě sníženě červeno-modře děleném mostem s jedním obloukem nahoře osnova tkaniny tvořená osmi postavenými nitěmi provlečenými útkem, vše stříbrné.“

Vlajka obce:

Při tvorbě návrhu obecní vlajky platí, že námět nebo podoba vlajky koresponduje s figurálním obsahem či podobou návrhu znaku. Tuto zásadu lze realizovat ve třech základních intencích:

I-Přistoupením k tzv. opakování znaku (ať již k tzv. doslovnému či tzv. částečnému opakování znaku), což znamená, že se v listu vlajky objeví zcela totožné figury ve stejné či obdobné kompozici jako ve znakovém štítu.

II-Zjednodušením znakových figur do geometrické kombinace pruhů s totožnými barvami.

III-Vzhledem ke konkrétnímu případu vyváženou kombinací postupů I. a II..

Návrh vlajky pro obec Malý Beranov je s ohledem na výše popsané obecné zásady připraven konkrétně takto:

-Varianty 1-2: Opakování všech znakových figur se zjednodušením dělicích linek.

-Varianty 3-4: Opakování všech znakových figur s výrazným zjednodušením figury mostu ve formě pruhu s dolním vydutím.

-Varianty 5-6: Kombinace geometrizace figury mostu do podoby vodorovného pruhu odpovídající barvy s opakováním všech ostatních znakových figur.

-Varianty 7-8: Opakování obou znakových figur s výrazným zjednodušením figury mostu do podoby dole vydutého pruhu.

Popis variant návrhu vlajky obce:

Varianta 1:

„List tvoří čtyři vodorovné pruhy, střídavě modré a bílé, v poměru 7:1:1:7. V horním pruhu bílý volný most se dvěma oblouky. V dolní pruhu červené mlýnské kolo. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 2:

„List tvoří čtyři vodorovné pruhy, střídavě zelené a bílé, v poměru 7:1:1:7. V horním pruhu bílý volný most se dvěma oblouky. V dolní pruhu červené mlýnské kolo. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 3:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 3:3:2, modrý, bílý vydutý dole do poloviny šířky listu a modrý. V horním pruhu bílé srdce završené křížkem mezi dvěma žlutými beraními rohy. V dolní pruhu žluté mlýnské kolo. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 4:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 3:3:2, červený, bílý vydutý dole do poloviny šířky listu a modrý. V červeném pruhu srdce završené křížkem mezi dvěma beraními rohy, v modrém pruhu mlýnské kolo, vše bílé. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 5:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 2:1:2, červeno-modře svisle dělený, bílý a modrý. V horním pruhu v červeném poli obrácená hornická kladiva, v modrém poli dva zkřížené tkalcovské člunky, v modrém pruhu mezi dvěma beraními rohy srdce završené křížkem, vše bílé. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 6:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 2:1:2, červeno-zeleně svisle dělený, bílý a zelený. V horním pruhu v červeném poli obrácená hornická kladiva, v zeleném poli dva zkřížené tkalcovské člunky, v zeleném pruhu mezi dvěma beraními rohy srdce završené křížkem, vše bílé. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 7:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 9:6:1, modrý, bílý vydutý dole do jedenácti šestnáctin šířky listu a modrý. V horním pruhu žlutá osnova tkaniny tvořená osmi postavenými nitěmi provlečenými útkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Varianta 8:

„List tvoří tři vodorovné pruhy v poměru 9:6:1, červený, bílý vydutý dole do jedenácti šestnáctin šířky listu a modrý. V červeném pruhu bílá osnova tkaniny tvořená osmi postavenými nitěmi provlečenými útkem. Poměr šířky k délce listu je 2:3.“

Obecné poznámky k zásadám heraldické a vexilologické tvorby:

V současné právní terminologii figuruje jako primární pojem „vlajka“. Ve vexilologické terminologii se pak hovoří o vlajce, nebo o praporu dle způsobu užití. V rámci tohoto textu užíváme právně závazný pojem „vlajka“.

Poměr stran listu vlajky je dle metodického pokynu Podvýboru pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky shodný s poměrem stran státní vlajky České republiky – tj. 2:3.

Na list vlajky nelze položit znakový štít – vlajka musí být svébytným symbolem, nikoliv jen podkladem pro znak. Rub a líc vlajkového listu musí být totožný.

Barvy vlajky musí vycházet z barev znaku obce, mohou se omezit na základní, za které se považují především barvy štítu nebo jeho polí a barvy hlavních figur.

Na vlajce mohou být použity jen figury ze znaku či jejich deriváty. Figury, nevyskytující se ve znaku není možné použít. Na vlajku není nutné přenést všechny figury ze znaku. Obecné figury ze znaku je vhodné zjednodušit do vexilologických figur (pruh, klín, krokev, kříž, apod.). Nelze používat libovolné geometrické plochy. Ztvárnění vexilologických figur by mělo mít vztah ke znaku. Tzv. heraldickou vlajku (převod obsahu štítu na list vlajky) je možné vytvořit jen v případě jednoduchého a výrazného znaku.

Na vlajku obce nepatří texty, realistická vyobrazení a vše, co snižuje vzájemnou rozeznatelnost vlajek.

Vlajkový list musí být jednoznačně slovně popsatelný vexilologickou terminologií tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

Pojmy „zlatá“ a „stříbrná“ (tinktura) u znaku nahrazují u vlajky pojmy „žlutá“ a „bílá“ (barva).

V heraldice se pravá a levá strana popisují z pohledu štítonoše. Z pohledu pozorovatele je tedy heraldicky pravá strana vlevo a heraldicky levá strana vpravo. Neudává-li se v blasonu orientace figury, má se za to, že je orientována doprava.

U heraldických tinktur – to znamená barev a kovů – se neudávají odstíny.

Při konkrétním zobrazení platí obecné pravidlo o vhodnosti tmavších a sytějších odstínů. Odstíny ve výtvarném řešení návrhu symbolů obce proto nejsou zcela závazné a lze je upravovat.

Heraldika počítá s vysokou mírou stylizace zobrazených znakových figur. Figura by měla být jasně rozpoznatelná, což ovšem neznamená, že má být zobrazena realisticky – může být například proporčně upravená tak, aby co nejvíce vyplňovala prostor znakového štítu, nebo mohou být její jednotlivé komponenty zobrazeny v upravených proporcích v závislosti na celkové kompozici znaku.

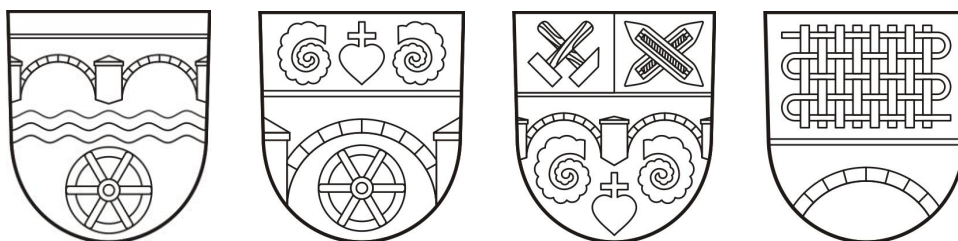
Primární je v heraldice blason neboli slovní popis a sekundární kresebná podoba neboli vizualizace blasonu, což znamená, že stejný znak může mít několik výtvarných podob (i současně užívaných).

Nový znak nesmí být stejný jako již existující znak obce v České republice a nesmí být totožný s již existujícím státním znakem nebo znakem vyššího samosprávného celku.

Navrhovaný znak musí splňovat základní heraldická pravidla (tj. neklást barvu na barvu, kov na kov, kožešinu na kožešinu, nesmí být zobrazen prostorově). V žádném případě se nepřipouštějí odstíny barev nebo stínování. Znak má být co nejjednodušší a měl by obsahovat co nejmenší počet obecných figur. Obecné figury musí vyplňovat celý štít, případně pole.

Jako obsah znaku obce se nepřipouštějí realistická vyobrazení konkrétních staveb či přírodních útvarů. Takové figury musí být heraldicky stylizovány.

Znak musí být jednoznačně slovně popsateľný heraldickou terminologií, tak, aby mohl být zhotoven bez grafické předlohy.

dne 20.3.2024, Mgr. Jan Tejkal

Přílohy:

1. Výtvarná realizace variant návrhu znaku a vlajky obce
2. Reprodukce textových a obrazových podkladů